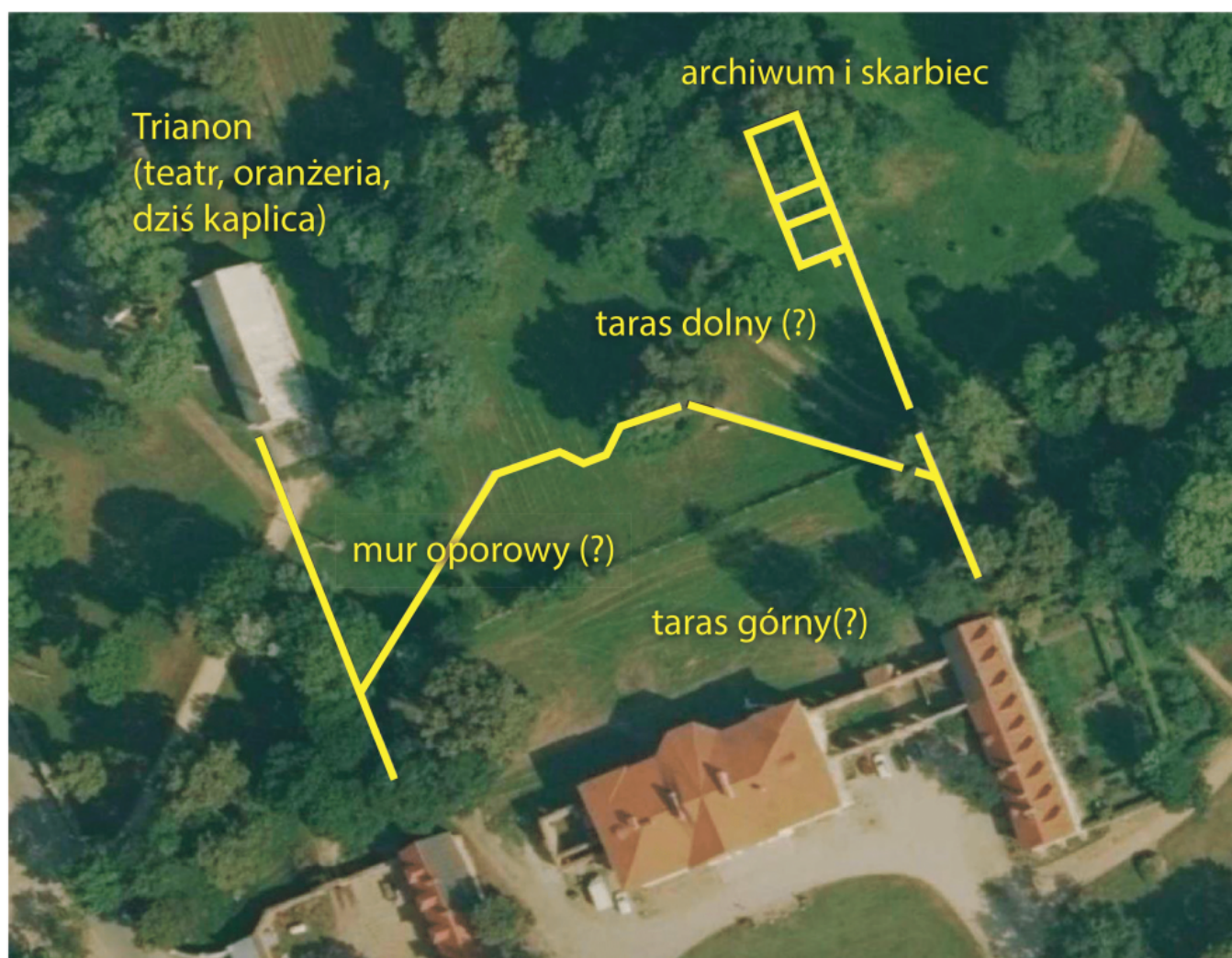

O badaniach archeologicznych

W 2019 i 2020 roku Instytut Archeologii i Etnologii PAN przeprowadził badania na terenie założenia pałacowego w Korczewie. Na ich czele stanął dr Grzegorz Śnieżko, który wcześniej przez wiele lat badał historię rynku i grodziska w pobliskim Mielniku. Poprosiliśmy go o przybliżenie nam wyników badań oraz ich znaczenia dla zrozumienia historii Korczewa.

Artur Harris: Badania archeologiczne prowadzone w 2019 i 2020 roku rzuciły światło na okres istnienia pałacu, o którym wiemy dość mało. Czego możemy dowiedzieć się z badań na temat osiemnastowiecznego wyglądu założenia?

Grzegorz Śnieżko: Nasze prace przyniosły ważne i wcześniej nieznanne informacje o otoczeniu pałacu. Te dotychczasowe mówiły o ogrodzie w stylu angielskim zaprojektowanym przez Franciszka Jaszczolda w 1. połowie XIX w. Tymczasem dzięki badaniom geofizycznym i archeologicznym okazało się, że już w XVIII w. przy pałacu istniał ogród francuski, charakteryzujący się symetrią założenia. Relikty architektury ogrodowej kryją się pod ziemią po północnej stronie pałacu. Ponadto okazało się, że częścią tego najstarszego założenia ogrodowego był również budynek obecnej kaplicy rzymskokatolickiej, który do czasu naszych badań także uważano za XIX-wieczny. Taką interpretację potwierdza XVIII-wieczny dokument przechowywany w Archiwum Państwowym w Siedlcach.

Plan architektury parkowej zaproponowany w wyniku badań.

Syberia - Fundacja Pałac w Korczewie

GS: Najstarszymi, a przy tym pewnie datowanymi znaleziskami, które informują przede wszystkim o codziennych aktywnościach mieszkańców tego terenu, są drobne monety z 1. połowy XVII w. Wśród nich mamy tzw. ternar (trzy denary) wybity w prywatnej mennicy w Łobżenicy (ob. woj. wielkopolskie) w 1626 roku. Poza nim z tego okresu pochodzi szeląg Prus Książęcych Jerzego Wilhelma oraz kolejna moneta tego nominału wyemitowana w Rydze po zajęciu miasta przez szwedzkiego króla Gustawa II Adolfa.

AH: Badania skupiały się na terenie na północ od pałacu, jednak były prowadzone również wokół Syberii. Według lokalnych podań Syberia powstała na podwalinach starszego budynku. Czy wyniki badań zaprzeczają tym legendom?

GS: Zakres prac przy pałacyku letnim był zbyt mały, by można było wiarygodnie potwierdzić lub zaprzeczyć tym przekazom.

AH: Co było największym zaskoczeniem w trakcie badań?

GS: Brak zabytków starszych, niż 1. połowa XVII w., choć Korczew po raz pierwszy w źródłach pisanych pojawia się przecież pod 1401 r. Nie odnaleźliśmy ich mimo tego, że poza badaniami wykopaliskowymi o ograniczonym zasięgu, teren parku pałacowego na dużej powierzchni został dodatkowo spenetrowany z wykrywaczami metali.

AH: Ze źródeł pisanych wiemy, że Korczew był zamieszkały na długo przed wzniesieniem obecnego pałacu przez Wiktoryna Kuczyńskiego. Znamy imiona właścicieli wsi od początku XV wieku. Czym tłumaczyć brak jakichkolwiek zabytków sprzed czasów Wiktoryna? Czy możemy cokolwiek przypuszczać lub zgadywać na temat zabudowań dworskich z tego okresu?

GS: Na tę chwilę brak nam wiedzy na ten temat. Można byłoby jedynie przypuszczać, że pałac powstał w miejscu starszej siedziby dworskiej. Wskazywać na to mogłoby np. jego ułożenie na wzniesieniu, które było nie tylko dogodnym punktem obserwacyjnym, ale też miejscem, któremu nie zagrażała woda. Przeczy temu jednak aktualny stan badań. Z jednej strony chodzi o wspomnianą już nieobecność starszych zabytków, a z drugiej o brak dowodów na intensywne użytkowanie terenu obecnego parku. W 2019 roku wykonaliśmy na jego obszarze 28 odwiertów o łącznej głębokości niemal 33 m. W zdecydowanej większości pod współczesną warstwę darni i humusu zalegają nawarstwienia naturalne bez śladów ludzkiej działalności. Wydaje się więc prawdopodobne, że starsza siedziba dawnych właścicieli Korczewa mogła znajdować się w innym miejscu. Zagadnienie to wymaga jednak pogłębionych badań historycznych i archeologicznych.

Przedstawioną grafikę opracowano na podstawie sprawozdania z badań autorstwa Tomasza Herbicha, Roberta Ryndziewicza oraz Grzegorza Śnieżko.